

Praca metodą projektu

Fundacja Biuro Inicjatyw Społecznych

www.bis-krakow.pl

PROJEKT to sekwencja logicznie powiązanych ze sobą działań prowadzących do osiągnięcia w określonym czasie i przy określonych zasobach precyzyjnie zdefiniowanego mierzalnego celu.

WNIOSEK to formularz za pomocą, którego instytucja ubiegająca się o wsparcie opisuje siebie i swój pomysł na projekt.

Jakość wniosku aplikacyjnego zależy od jakości
przygotowanego projektu

Etapy tworzenia projektu

- Analiza otoczenia tj. potencjalnych partnerów i interesariuszy (kogo projekt będzie dotyczył? na kogo ma wpływ? kogo zaprosić do współpracy?)
- Przygotowanie diagnozy problemów i potrzeb
- Określenie celów
- Analiza ryzyka
- zoperacjonalizowanie celów (dobór działań, rezultatów, źródeł weryfikacji rezultatów, zespołu, zasobów)
- Przygotowanie harmonogramu działań
- Przygotowanie budżetu
- Wypełnienie wniosku

Analiza otoczenia

1. Identyfikacja wszystkich grup, organizacji, instytucji które mogą mieć znaczenie dla przygotowania i realizacji projektu
2. Określenie rodzaju ich wpływu na projekt
3. Określenie możliwego zakresu współpracy lub ewentualnego konfliktu w projekcie

Nie ma problemu (potrzeby) nie ma projektu!

Punktem wyjścia do opracowania projektu jest zawsze moment zdefiniowania potrzeby lub problemu, na który projekt będzie odpowiadał. Jeśli nie potrafisz uzasadnić potrzeby to znaczy, że nie jest potrzebna realizacja projektu.

Analiza problemów

Analiza problemu ma za zadanie określić **negatywne aspekty sytuacji** w jakiej znajdują się potencjalni odbiorcy projektu. Można więc powiedzieć, że jest to pesymistyczne spojrzenie na aktualną sytuację

1. Co jest istotą, sednem problemu i kogo on dotyczy?

np. rośnie liczba osób kończących szkoły średnie nie wchodzących na rynek pracy

2. Jaki jest zasięg i skala problemu?

np. ponad 30% zeszłorocznych absolwentów z województwa małopolskiego nie weszło na rynek pracy (dane)

3. Na jakiej podstawie jakich źródeł został określony problem?

raporty, strategie, analizy, badania własne

4. Dlaczego jest to takie ważne?

jakie są negatywne skutki tego zjawiska.

Zapamiętajmy!!!

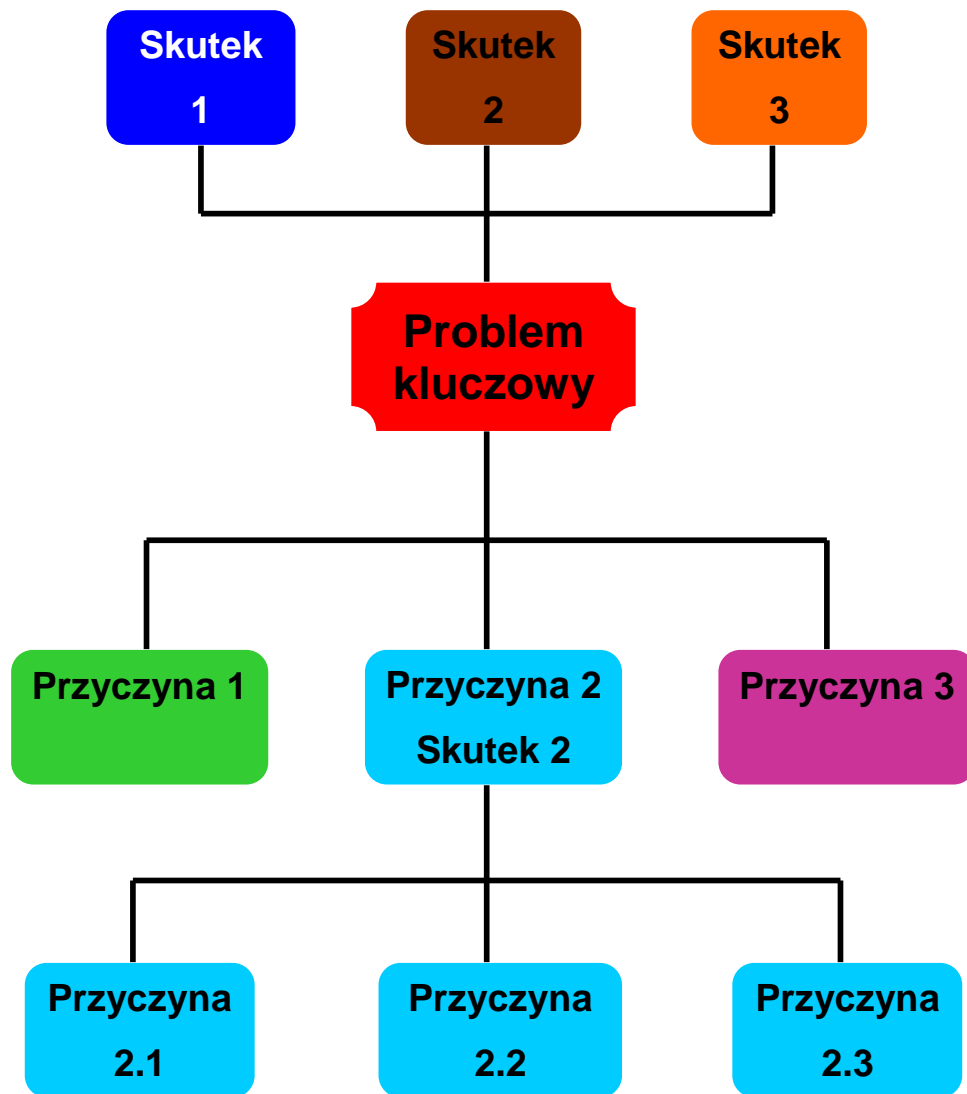
- Idealna sytuacja związana z analizą problemów to analiza uwzględniająca opinie i wnioski osób i instytucji, których dany problem bezpośrednio dotyczy
- Problem powinien być sformułowany w sposób precyzyjny i tak aby było możliwe jego rozwiązanie

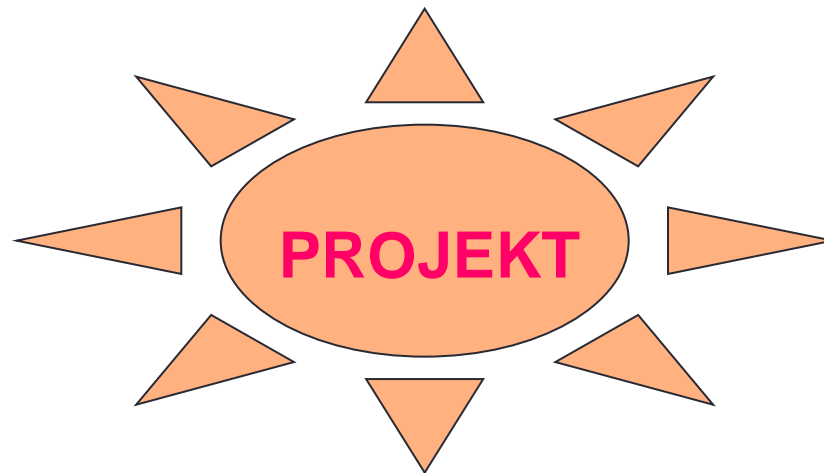
Drzewo problemów

- Drzewa problemowe dają całościowy obraz istniejącej sytuacji.
- Celem jest ustalenie głównego problemu, do którego projekt powinien się odnieść
- Drzewo problemów pokazuje **hierarchię przyczynowo - skutkową** pomiędzy poszczególnymi problemami

Drzewo problemów

CEL –
pozytywny, oczekiwany stan w przyszłości

PROBLEM –
negatywny obraz rzeczywistości

cele projektu

- Odnoszą się bezpośrednio do zidentyfikowanych problemów i potrzeb
- Osiągnięcie celu głównego wynika z osiągnięcia celów szczegółowych
- Do osiągnięcia celów prowadzi wypracowanie rezultatów projektu, które są efektem podjętych działań
- Realizacja celów powinna przynosić trwałą korzyść (zmianę) uczestnikom projektu

Cele szczegółowe projektu powinny być SMART (bystre, mądre):

Specific - konkretne, szczegółowe

Measurable - mierzalne

Affirmative - akceptowane, potwierdzone

Realistic - realistyczne

Timeframed - określone w czasie

Wyznaczając cele projektu weźmy pod uwagę:

- własny potencjał (zasoby materialne i niematerialne);
- potencjał partnera lub instytucji wspierającej;
- wymogi grantodawcy (kwalifikowane formy wsparcia);
- czynniki zewnętrzne (analizę ryzyka).

Drzewo celów

- Przekształcenie negatywnej sytuacji w pozytywne przyszłe wyniki będące efektem podjętych działań
- Związki przyczyna – skutek zmieniają się na związki środek realizacji – rezultat (hierarchia celów)

Zapamiętajmy !

- Starajmy się określać cele w taki sposób aby nie sugerować działań
- Używajmy czasowników pokazujących zmianę
- (wzrost, poszerzenie, zdobycie itp.)

Ryzyko w projekcie

Ryzyko to rodzaj niepewności, która w trakcie realizacji projektu będzie powodowała możliwość rozwijania się projektu w sposób niezgodny z zaplanowanym budżetem, czasem czy założeniami merytorycznymi.

Główne rodzaje ryzyka

- Ryzyko, że projekt nie osiągnie zakładanych celów i rezultatów
- Ryzyko, że projekt nie zostanie zrealizowany w zaplanowanym czasie
- Ryzyko, że projekt nie zostanie zrealizowany w ramach przewidzianych kosztów
- Ryzyko związane z rekrutacją uczestników projektu
- Ryzyko związane ze współpracą z innymi zewnętrznymi instytucjami

Próbując określić czynniki ryzyka należy zastanowić się nad następującymi elementami:

- Jakiego mogą wystąpić potencjalne zagrożenia dla projektu?
- Jakiego skutki mogą nieść zidentyfikowane zagrożenia?
- Jak istotne jest wystąpienie zagrożenia dla powodzenia projektu (małe, średnie, duże)?
- Jakiego jest prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka (małe, średnie, duże)?
- Co można zrobić aby ryzyka uniknąć bądź je zminimalizować?

Rezultaty to bezpośrednie i natychmiastowe efekty projektu

Rezultaty jakościowe (miękkie)

- Określają zmiany jakie nastąpiły u odbiorców projektu w wyniku jego realizacji
- Dotyczą one zazwyczaj trzech kluczowych aspektów tj. zmiany **postaw, wiedzy i umiejętności**, których istnienie może być stwierdzone jedynie w wyniku specyficznych badań czy obserwacji

Rezultaty

Rezultaty liczbowe (twarde):

- **Rezultaty**, które można określić liczbą lub procentem rozumiane jako **korzyść dla beneficjentów ostatecznych** np. liczba osób, które ukończyły szkolenie, skorzystały z doradztwa, % osób, które znalazły pracę, rozpoczęły działalność gospodarczą
- **Produkty** - wszystkie produkty materialne i usługi, które otrzymuje beneficjent w trakcie realizacji projektu przy wykorzystaniu zaangażowanych zasobów (np. ilość dni szkoleń, ilość godzin konsultacji, ilość przygotowanych materiałów szkoleniowych, ulotek, ilość wydanych publikacji)

przykładowe sposoby mierzenia rezultatów

jakościowych

- kwestionariusze ankietowe
- spotkania fokusowe
- wywiady prowadzone w sposób formalny lub nieformalny,
- testy psychologiczne, służące diagnozowaniu poziomu początkowego, a następnie postępów
- obserwacja

Ilościowych

- listy obecności
- karty czasu pracy
- dokumentacja fotograficzna
- formularze

Działania

- Poszczególne zadania i czynności do wykonania w projekcie (*np. promocja, rekrutacja, warsztaty, badania*)
- Pokazują za pomocą jakich kroków osiągnane będą rezultaty

Opis działań powinien szczegółowo odpowiadać na pytania: **Co będzie robione? Jak będzie robione? Przez kogo będzie robione? Dla kogo będzie robione?**

Adekwatność doboru działań w projekcie

- Powinny być logicznie powiązane z problemem, celem i rezultatami
- Powinny być zaplanowane w sposób efektywny (możliwie najlepsza relacja nakład-rezultat)
- Powinny być optymalnie dobrane do potrzeb i możliwości uczestników
- Powinny być wyczerpująco i czytelnie opisane

Harmonogram realizacji projektu

to metoda przedstawienia działań podejmowanych w czasie trwania projektu wraz z ich podziałem na etapy i czynności, która pozwala na zidentyfikowanie ich logicznej kolejności. Harmonogram pozwala również na przedstawienie wszelkich zależności pomiędzy poszczególnymi etapami oraz stanowi bazę do przydzielenia odpowiedzialności za ukończenie każdego działania i przydzielenia niezbędnych zasobów

Jak zrobić harmonogram?

1. Zrobić listę głównych zadań w projekcie
2. Podzielić zadania na etapy
3. Ustalić kolejność i zależność pomiędzy działaniami/etapami
4. Ustalić czas rozpoczęcia i zakończenia działań/etapów
5. Zsumować czas trwania etapów i działań
6. Wyznaczyć kamienie milowe
7. Przydzielić zadania członkom zespołu

Harmonogram gantt'a

Czynności	Czas trwania	Zależność	1 miesiąc				2 miesiąc				3 miesiąc				Członkowie zespołu projektowego		
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	KP	SR	E
I. Rekrutacja uczestników projektu																L	
1.1. Określenie kryteriów rekrutacji	3 dni	-													S	L	S
1.2. Przygotowanie formularza zgłoszeniowego	3 dni	1.1														L	
1.3. Przygotowanie ulotki informacyjnej	4 dni	1.1													L	S	
1.4. Druk ulotek	9 dni	1.3														L	
1.5. Przygotowanie ogłoszenia prasowego	2 dni	1.1													L	S	
1.6. Emisja ogłoszeń	4 dni	1.5														L	
1.7. Dystrybucja ulotek	4 dni	1.4														L	
1.8. Nabór uczestników	14 dni	1.6, 1.7														L	
1.9. Selekcja uczestników	6 dni	1.8														S	L
1.10. Stworzenie listy uczestników	3 dni	1.9														L	
1.11. Zawiadomienie uczestników projektu	3 dni	1.10														L	

KP - koordynator projektu
 SR - specjalista ds. rekrutacji
 E - ekspert - psycholog

L - rola prowadząca
 S - rola wspomagająca

O czym trzeba pamiętać sporządzając harmonogram?

1. Odpowiednie przewidzenie czasu realizacji poszczególnych działań (z kalendarzem, uwzględniając poprawkę na opóźnienia, biorąc pod uwagę wymagane procedury, ryzyka i specyfikę działania organizacji realizującej projekt)
2. Najlepiej nie wskazywać konkretnych dat dziennych a posługiwać się widełkami (np. organizacja konferencji pomiędzy 1 a 15 marca)
3. Data rozpoczęcia i zakończenia działań musi być zgodna z okresem zawartym w wytycznych konkursowych

Finansowa strona projektu - o czym trzeba pamiętać

- Wysokość wymaganego **wkładu własnego** i jego **rodzaj** (wkład finansowy i wkład rzeczowy)
- **Progi finansowe** (minimalna/maksymalna wartość)
- **Sposób płatności** (dotacja, refundacja, zaliczka, płatność transzowa)
- **Zasady konstrukcji budżetu** szczegółowość i sztywność wydatków, możliwości wprowadzania zmian, przesunięć i nowy kategorii
- Katalog **kosztów kwalifikowanych i niekwalifikowanych**

Wkład własny

Nie zawsze obligatoryjny ale zazwyczaj działa na korzyść projektu (więc warto go wykazać)

- **Wkład własny finansowy** – własne środki finansowe lub pozyskane od innego donatora/sponsora (np. w ramach innego projektu o podobnym profilu działań)
- **Wkład rzeczowy**- zaangażowanie własnych zasobów np: pracy ludzkiej (wolontariat) lub sprzętu, pomieszczeń

Kwalifikowalność wydatków

Koszty kwalifikują się do sfinansowania o ile:

- są niezbędne dla realizacji projektu,
- zostaną uwzględnione w budżecie projektu,
- spełniają wymogi efektywnego zarządzania finansami (wysoka jakość za daną cenę),
- zostały poniesione w okresie realizacji projektu
- są poparte stosownymi dokumentami księgowymi.
- Mieszczą się w katalogu wydatków możliwych do sfinansowania określonych przez grantodawcę

Etapy konstruowania budżetu

1. Zrób listę wszystkich planowanych kosztów
2. Określ rodzaj jednostki poszczególnych kosztów (sztuka, miesiąc, godzina, dzień, zestaw, usługa, osoba itp.)
3. Ustal ilość jednostek danego kosztu

Trzy podstawowe parametry

- a) Czas trwania projektu
- b) Ilość uczestników projektu
- c) Ilość instrumentów wykorzystywanych w ramach projektu (godzin doradztwa, dni szkoleń itp.)

Etapy konstruowania budżetu

4. Ustal koszt jednostkowy wszystkich rodzajów kosztów

Najczęstsze źródła informacji

- a) Rozeznanie rynku (internet)
- b) Zamówiona wycena
- c) Inne podobne projekty
- d) Stałe koszty projektodawcy
- e) Oficjalnie obowiązujące stawki

5. Zsumuj poszczególne koszty

6. Określ możliwy poziom dofinansowania (100%, 75%)

7. Ustal źródło finansowania wkładu własnego i kosztów niekwalifikowalnych

Zapamiętaj!

- Bierz poprawkę na czas przepływów finansowych – grantodawca często przekazuje środki z opóźnieniem
- Zachowaj **spójność budżetu** z innymi elementami projektu i wniosku (jasny opis budżetu, spójność nazewnictwa)
- Skomentuj **zasadność planowanych wydatków, które mogą budzić wątpliwości** w odpowiednim miejscu formularza (najczęściej pod budżetem)
- W pracy nad budżetem powinna brać udział osoba, która bierze odpowiedzialność za zobowiązania finansowe

LOGIKA PROJEKTOWA A LOGIKA FORMULARZA APLIKACYJNEGO

- Zanim zabierzesz się do wypełniania wniosku przeczytaj szczegółowo regulamin konkursu
- Przygotowując projekt i wypełniając wniosek posługuj się kartą oceny formalnej i merytorycznej udostępnianą często przez grantodawcę
- Znajdź miejsce w formularzu gdzie można opisać poszczególne elementy składające się na logikę projektową
- Zachowaj jasność przekazu, unikaj nadmiernie rozbudowanej formy i stosowania skrótów (domyślanie się nie jest w interesie czytającego)
- Zwróć szczególną uwagę na spójność opisu
- Wyeksponuj każdy innowacyjny element w projekcie

Wskazówki ogólne

- Upewnij się czy masz wszystkie wymagane załączniki
- Przeczytaj wzór umowy
- Zaplanuj na przygotowanie wniosku wystarczającą ilość czasu.
- Jeśli decyduje data wpływu a nie data stempla pocztowego upewnij się, że wniosek będzie wysłany przynajmniej kilka dni przed terminem zakończenia konkursu lub dostarcz go osobiście.
- Unikaj rutyny

Jeśli się nie uda dostać dofinansowania:

- Raz napisany wniosek nie zginie (można go modyfikować i próbować dalej)
- Wiesz już, jak na przyszłość lepiej planować pracę
- Z każdym kolejnym wnioskiem uczysz się czegoś nowego

Jeśli projekt otrzyma dofinansowanie...

- Przeczytaj umowę przed podpisaniem
- Wszystkie zmiany/modyfikacje uzgadniaj z grantodawcą
- Utrzymuj bieżący kontakt z grantodawcą, wyjaśniaj wątpliwości
- Sygnalizuj grantodawcy trudności w trakcie realizacji projektu, proponuj swoje pomysły i rozwiązania
- Przestrzegaj terminów sprawozdań i rozliczeń

Dziękuję za uwagę!

Fundacja Biuro Inicjatyw Społecznych

www.bis-krakow.pl